

Kütüphanelerin Ekonomik ve Toplumsal Gelişmedeki Rolü

Bilgi ve eğitim, her milletin ekonomik ve sosyal kalkınmasında temel unsurdur. Kitaplar, risaleler, periyodikler, filmler ve diğer kütüphane materyallerine, eğitimin -yetişkinlerin eğitimi dahil- ilk safhasından üniversite eğitimine kadar, şiddetle ihtiyaç duyulur. Bu materyaller aynı zamanda ekonomik ve sosyal bilgilerin yayılmasında da büyük önem taşırlar. Meselâ iyi hazırlanmış sağlık çalışmaları, ilerlemiş tarım metodları veya meslekî, teknik çalışmalar. Kütüphaneler bu tip materyallerin bütün toplum tarafından kullanılması için en elverişli yerlerdir. Kütüphaneler kültürel yardımlarına ilâveten, her devletin, her milletin ve her toplumun ekonomik ve sosyal gelişmelerinde de temel rolü oynarlar.

Bu sonuca dayanan çeşitli tavsiyeler vardır. Andre Maurois şu sosyal felsefeyi kullanmıştır: «Hiçbir şey kültür ufuklarımızın gelişmesi, kendimizden kaçıp hayatı katıyetle değiştiren icatlar yapmak ve şahsî cemiyeti için daha kıymetli kılmak için çareler bulmaktan daha önemli değildir. Bunu yapmak için en uygun yol ise halk kütüphaneleridir. Biz, insanların eşit haklara sahip oldukları, hükümet katında görev aldıkları ve toplum fikirlerine yön verdikleri bir devirde yaşıyoruz. Kıscası bu olaylar bir milletin hayatına ve tüm olarak dünyaya tesir eder.»

A.B.D. Ticaret Bakanlığı ise şu tecrübî analizi yaptı : İyi kütüphaneler yaşama kalitesini yükselten, sonucu ekonomik ve sosyal şartlara tesir eden eğitim müesseseseleridir. İyi yetiştirilmiş toplum daha çok muvaffakiyet kazanır ve yaşadığı yerlerde daha çok harcama yapar.

Kütüphanelerin ekonomik ve sosyal gelişmelerde mühim bir rol oynadığı düşüncesi yeni değildir. Meselâ 19. yüzyılda İngiltere'de Mekanik Enstitüleri kuruldu ve bu sahada çalışanlara konferanslar ve kitaplar temin edildi. 1849 da Millî Halk Komitesi şunu açıkladı: «Bu tip kütüphaneler, endüstri dalları ile ilgili kitaplara sahip olduklarında, sadece genel malûmat vermekle kalmayacak, aynı zamanda imalât ve ticaret hayatında da ilerlemek gibi kasabaların büyük avantajları ola-

caktır.» A.B.D.'de Bostonlu bir grup genç insanlar sınıf farkı, bölgesel husumet ve milletlerarası kin güdülmeksizin bir halk kütüphanesinin kurulmasının tasvib edilmesini istediler. Boston'un iş adamları ise bu fikrin kabulünde müttefik olduklarını belirttiler.

19. yüzyılda halk kütüphaneleri hakkındaki mülâhazaların çoğu ekonomik ve sosyal sahalara dayanıyordu. İşçiler için basit kitaplara büyük bir istek vardı. Cahil kasaba halkı arasında kendilerinin üniversitesi olan kütüphaneleri ve onların kitaplarını kullanarak kendi kendini yetiştirmek fikri süratle gelişti ve benimsendi. Büyük endüstrilerden çoğu böyle eğitilmiş insanlar tarafından kuruldu.

1915'te İngiltere'de Kimya Endüstrisi Cemiyeti şu görüş birliğine vardı: «Teknik kütüphanelerin kurulması öncelikle ele alınacak millî bir davadır.» Memlekette bu tarihten itibaren ticarî ve ilmî kütüphanelere ilgi sadece kütüphaneciler arasında değil, aynı zamanda idarî, ticarî, endüstrî ve ilmî alanlarda da sür'atle gelişti. Glasgow ticarî kütüphaneleri şu tamimi yayınladı: «Dünya piyasası rekabetlerinde muvaffak olabilmek için en önemli şey, istenilen bilginin hemen temin edilebilmesidir, ki bu durumda her türlü iyi tanzim edilmiş materyali bulunan bir ticarî kütüphane kıymeti ölçülemeyecek derecede yardımda bulunabilir.

Diğer bir İngiliz Komitesi 1917 de şu bildiriye yayınladı: «Her ticaret merkezi ilmî ve teknik kitaplarını, araştırma ve etüd periyodiklerini ve iş adamlarının çalışmaları esnasında kullanacakları müracaat kitaplarını geliştireceklerdir.» Özelleştirilen bu kısımlar: Ticarî ve Endüstriel malûmatı (Devlet raporları, ticaret katalogları), Coğrafik bilgileri (Coğrafik malûmatlar ve rehberler), Nakliye ve komunikasyon araçları (Nakliye ve posta rehberleri, telefon rehberleri), malî bilgiler, tarifeler, yabancı kambiolar ve bankalar hakkında bilgiler, ticaret ve endüstri hukuku, iş organizasyonu, ticaret, endüstri ve malî dergileri ihtiva edeceklerdir.

İlim ve teknoloji devletlerin ekonomik ve sosyal hayatlarına büyük ölçüde tesir eder. Araştırmacıların, talebelerin, işçilerin, idarecilerin ve devlet memurlarının ilim, teknoloji ve iş konuları hakkında bilgi elde etmek arzuları bunu daha da mühim kılar. Bu ihtiyaç ise ancak daha iyi ve daha fazla sayıda kütüphanelerle karşılanabilir.

U.S. Özel Fon Müdürü Paul G. Hoffman tarafından belirtildiği gibi: «Millî hayatımızın diğer kısımları gibi endüstri de, milletlerin kütüphanelerine ve kütüphanelerde bu işleri yapan, kolaylık sağlayan ve geliştiren kişilere çok şey borçludurlar.»

HALK KÜTÜPHANELERİNİN ROLÜ : Kütüphaneler görevlerini yapabilmeleri için karakterleri ve vasıfları neler olmalıdır?. Halk kütüphaneleri herkese açıktır ve başka yollarla temin edilemeyecek eğitim malzemelerini hizmete sunar. Lisan öğrenmek isteyenlere gerekli materyalleri temin eder. Çocuklarının beslenme ve yetişmesini isteyen bir anneye, daha iyi mahsül almak isteyen bir çiftçiye ve bölgesinin sulama işlerini halletmek isteyen toplum liderlerine hizmet eder. Makinalar işçilerin yerine geçtikçe ve durum daha karışık bir hal aldıkça daha çok maharete ihtiyaç duyulacaktır. Kütüphanelerde okuyucular teknik materyalleri ve devletlerin gelişmeleri hakkındaki gerekli bilgileri temin ederler. Birçok cemiyetler bu meselelerini çözümledikiler, veya özel ekonomik ve sosyal problemlerini ortadan kaldırarak ilerlemeler kaydettiler ve bu çalışmalarını kitap ve filmler halinde hizmete sundular. Kütüphanelerin bu tip bilgileri kullanışlı hale getirmesi geçmişin tecrübelerine bakmaksızın hata ve deneme metodları defalarca tekrarlanıldığı zaman meydana gelen para, gayret ve zaman kaybının önlenmesini durdurabilir.

Kütüphaneler eğitim materyallerinin kullanışlı hale getirilmesi ve temin edilmesi işini en iyi şekilde yaparlar. Benjamin Franklin 1728 de bir kütüphane tanzim etti ve: «Kitaplarımızı birleştirerek müşterek bir kütüphaneye koymakla diğer üyelerin de kitaplarını kullanmış oluruz ki bu da nerde ise bir şahsın hepsine sahip olması kadar faydalıdır» dedi. Bilimsel ve eğitimsel materyallerin en kullanışlı şekle getirilmesi için demokratik olarak ayrılması prensibi günümüze uygunluğu ve ehemmiyetine göredir. Bu bilhassa yetişkin sayısı az veya eğitim imkânı bulunmayan toplumlar için doğrudur. Bu ülkelerde devlet işlerinde çalışanlar çok hızlı olarak gelişen sosyal ve teknik değişimleri anlamalı ve kontrol etmelidirler. Yetersiz okullar ve öğretmenler ile yapılan resmî eğitim bile çocukların yetişmesinde büyük bir şansıdır. Kütüphane yetişkinlerle çocuklar arasında olan bu boşluğun doldurulmasında temel rolü oynar.

Halk kütüphanesi koleksiyonları sadece kitapları değil, aynı zamanda toplumun her seviyesindeki fertlerin öğrenmesi için gerekli risale, peryodik, gazete, doküman, harita, film ve plâkları da ihtiva eder. Bazıları eğitim makinaları ile öğrenime başlarken, bir kısmı da gurup halinde radyo ve televizyon dinleyip münakaşalar yapmaktadırlar. Filmler topluma ekonomik ve sosyal bilgileri yayan en önemli materyallerdir. Gezici kütüphaneler az gelişmiş ve uzak yerlere eğitim ve bilgi programları için sadece kitapları değil aynı zamanda film ve projektörleri de taşırlar. Halk kütüphaneleri özel bir toplum, özel bir bölge veya özel

bir konu için gerekli en iyi materyalleri temin edebilmektedirler. Böylece kütüphaneler toplumun bilgi ve komunikasyon merkezi olmaktadırlar.

Geri kalmış ülkelerde en ciddi problemlerden birisi de bilgi kaynaklarını ana dilde neşredekiler yazarların, editörlerin ve yayın müesseselerinin **eksikliğidir**. Bunun sebebi ise bu tip materyallerin satın alınacağı ve **tevzi edileceği piyasanın olmayışdır**. Bilhassa okul ve halk kütüphanelerinin bu konudaki çabası o bölgenin fertleri tarafından ihtiyaç duyulan materyallere bir piyasa temin edebilir. Meselâ A.B.D. de **sosyal, ekonomik ve ilmi eserlerin çoğu** böyle bir piyasa sayesinde daha ekonomik olarak temin edilebilmektedir. Naşirler için tek problem **nelerin yayınlandığı ve hangi konudaki materyallere ihtiyaç duyulduğudur**. İşte kütüphaneler de kataloglarıyla, bibliyografyalarıyla toplumun **her seviyesindeki fertlerinin ihtiyacı olan bilgilerin belirtilmesinde yardımcı olurlar**.

İyi programlanmış kütüphanelerde okuyucuların büyük bir kısmı en son gelişmeleri günü gününe bulabilirler. Yeni literatüre ve bu gayeye hizmet eden sürekli yayınlardan gazete ve mecmualar yeni devletler için çok pahalıdır. Bu, hızla gelişen ekonomik, sosyal ve teknik ilerlemeler için çok önemli bir faktördür. Kütüphaneler, toplumlar, devletler ve bütün dünya içerisinde bir bilim halkası vazifesi görmekte, devletler ve milletler arasında materyal iaresini kolaylaştırmaktadırlar. Kütüphaneler materyallerin temini için materyal mübadele programlarını geliştirirler, yazarlar ve naşirler için bilgi kaynaklarını tamamlarlar. Aynı zamanda ekonomik ve sosyal gelişme programları için diğer devletler tarafından yazılmış materyalleri kataloglar halinde hizmete sunarlar.

Kütüphanelerin gerçek kıymetlerini General Elektrik Şirketi Müdürünün şu sözleri daha iyi açıklamaktadır: «Bir tesisin inşa yerinin seçiminde mütalâa edilmesi gereken birçok faktörler vardır. Bunların belli başlıları: Arazi, nakliye, su v.s. gibi tesisin kuruluşundaki ihtiyaçları ile ilgili faktörlerdir. İçinden kolay çıkılabilen bu mütalâalardan başka içinden çıkılamayacak ve kolay halledilemeyecek cinsten mütalâalar da vardır. Meselâ bizim tesisimizi ele alacak olursak profesyonel personelin ve yüksek tahsil gören memurların komplimanlarından dolayı ilerleyen programlı kütüphaneler gibi imkânlar ciddi bir şekilde ele alınacak bir husustur.

OKUL, ÜNİVERSİTE ve ÖZEL KÜTÜPHANELERİN ROLÜ :
Halk kütüphanelerine ilâveten okul, üniversite ve özel kütüphaneler de ekonomik ve sosyal gelişmede önemli rol oynarlar. Kısaca okul kütüphaneleri ders programlarını takviye etmek maksadiyle ders kitaplarına

ilâveten öğrenci ve öğretmenlere sosyal, ekonomik ve ilmî konulardaki yeni gelişmeler hakkında sınırsız öğrenme fırsatı verir. Okul kütüphaneleri aynı zamanda bu resmî eğitim süresince okuyucularının müracaat ve eğitim materyallerinin nasıl kullanılacağını öğrenmesini temin eder. Böylece daha sonraki eğitim için okuyucuyu hazırlar ve bu bilgilerle mücehhez kılar.

Öğretim üyelerinin ve öğrenci teşekküllerinin memleketlerin ekonomik ve sosyal gelişmesinde mühim rol oynamalarından beri üniversite kütüphaneleri yeni devletlerde önemli bir rol oynamaya başlamışlardır. Genellikle üniversiteler aralarındaki ekonomik ve sosyal, teknolojik ilerlemelerden haberdar olmakta, bunlar bölgesel ihtiyaçlara adapte edilmekte ve neşredilmektedir. Bu mühim konuda kütüphaneler, bu liderlere kitap koleksiyonları ve diğer temel kütüphane materyalleri ile en geniş ölçüde hizmet ederler.

Ticaret ve sanayi müesseseleri, işçi ve devlet kurumları kütüphane hizmetleri için büyük yatırımlar yapmaktadırlar. Elbette eğer ekonomik ve kazanç elde edileceğine kani olunmasaydı bu fonlar verilmeyecekti. İlim, teknik, ticaret ve diğer meslekî literatürün korkunç bir şekilde artmasıyla üniversiteler gerekli bilgileri dikkatli ve güvenilir bir şekilde temin edebilmeleri için özel kütüphanelerin çoğu Information Retrieval sisteminin gelişmesine ön ayak oldular. Elektronik malzemelerle desteklenen kütüphaneler teknik hizmet ve müracaat hizmeti bakımından birçok hallerde önceden hazırlanmış araştırma bilgilerini tam ve çabuk olarak verirler.

Ekonomik ve sosyal gelişmelere büyük ölçüde tesir eden kütüphaneler, bu tesiri devam ettirebilmeleri için büyük ölçüde desteklenmeye ihtiyaç gösterirler. Bütün dünya devletleri sosyal, ekonomik ve kütüphanelerin gelişimi bakımından tamamen değişik basamaklardadırlar. Her devlet kütüphane programlarını eğitim programlarına dayanarak hazırlamalıdır.

MİLLÎ KÜTÜPHANE KANUNLARI ve HALKIN MALÎ DESTEĞİ :

Millî kütüphane kanunları en elzem ihtiyaçlardır. Bu kanunlar bütün fertler için kullanılışı olan iyi Halk Kütüphanesi hizmeti gayesiyle hazırlanmış olmalıdır. Bu kütüphaneler sadece devletin kanuni ve bilgisel ihtiyaçlarına değil, aynı zamanda memleketin diğer kütüphanelerine de ilâve materyallerle yardım edebilen kuvvetli bir millî kütüphane hizmeti vermelidir. Bu kütüphaneler Copyright ve millî bibliyografya merkezi olmalı ve milletlerarası kitap ve doküman mübadele merkezi olarak da vazife görebilmelidirler. Millî kütüphaneler aynı zamanda kütüphane kaynaklarının en tesirli ve en faydalı şekilde kullanılabilmesi için her

tipteki kütüphaneler arası işbirliği, koordinasyon ve komunikasyonu teşvik edip kolaylaştırabilmelidir.

Halkın malî desteği toplumun, devletin veya milletin bir dereceye kadar kütüphane hizmetlerinin başarılmasında en önemli unsurdur. Halkın yardım kaynaklarını en uygun veya en iyi şekilde genelleştirmek güçtür. Zira dünyanın çeşitli devletlerinde hükümetlerin bünyesi ve bölgesel yardım kaynakları çok değişik işler arz etmektedirler. Kütüphane gelir kaynaklarını hükümetin her kısmında şümüllü olarak yaymak, hem arzu edilen, hem de faydalı bir prensiptir. Çünkü iyi bir kütüphane hizmetinin sonuçları hükümetin her seviyesinde büyük kazançlar sağlar. A.B.D.'de kütüphane gelişiminin tarihi bunun için en güzel misaldir. 19. yüzyılın sonlarına doğru A.B.D.'de kütüphanelerin gelir kaynakları tamamen eyaletler tarafından sağlanmaktaydı. Devlet yardım programları bundan sonra yavaş yavaş gelişmeye başladı. Bazı eyaletlerde halka verilen hizmetin kalitesi ve seviyesi yalnız yardımlar sağlanmasıyla değil aynı zamanda mahallî komisyonların personel, ve hizmet için memleket standartlarını karşılamak üzere yardımlarını artırmaları şartıyla yükseltildi. 1956 yılının sonunda eyaletlerin yarısı halk kütüphane programları için yardımlarda bulundular. Aynı yıl içerisinde devlet, **Kütüphane Hizmet Faaliyetleri** selâhiyetleri dahilinde köylere kütüphane hizmeti götürmek gayesiyle beş yıl için \$ 7.500.000 tahsis etti. Yine bu tarihte yapılan istatistikler köylerde yaşayan 26 milyona hiç halk kütüphane hizmeti verilmediğini, ve 50 milyondan fazlasına ise bu hizmetin yetersiz olduğunu gösterir.

Millî programın neticesi kütüphane gelişiminin eskiye nazaran daha hızlı ve muntazam adımlarla ilerlediğini ortaya çıkardı. 30 yıl içerisinde 36 milyon insan yeni veya geliştirilmiş kütüphane hizmetine kavuştu. Gelişen kasaba ve bölge kütüphaneleri ilk adım olarak 2 milyondan fazla okuyucuya hizmet eder hale geldiler. En önemlisi millî program devlet ve bölgesel yardım programlarını teşvik etmek olmuştu. Beş sene içerisinde köy halk kütüphanelerine ayrılan tahsisatı devlet % 92, eyalet ise % 73 oranında artırmıştır. Diğer önemli sonuç 50 eyaletin idarecilerinin kütüphane komiteleri tarafından kazanılması idi. 1956 dan beri 6 eyalet yeni yardım programlarını geliştirdi ve 3 eyalet te gerekli yardımları temin etti. Program o derece başarılı ve popüler idi ki eski program bitmeden bir yıl önce Millet Meclisi tekrar beş yıllık bir program yaptı. Toplum halk kütüphanelerine daha çok arzu duydukları devlet halk kütüphanelerini malî yönden o derece desteklemesi artık zaruri bir hal almaktadır.

Kütüphanelerin hizmet faaliyet raporları ekonomik ve sosyal gelişmelerde pozitif görüşlerin kütüphane hizmetlerinin ilerlemesinde hâkim rol oynadığını göstermiştir. Kentucky, gelişmemiş bölgelerde book-mobile servisinin çıkışından bu yana büyük ilerlemeler olduğunu belirtmektedir. Kütüphaneler ailelerin okuma seviyelerini geliştirmek için çocukları kütüphaneye çağırmakta ve onları ikaz etmektedirler. Bu misaller istenildiğinde daha da çoğaltılabilir.

GERÇEK İHTİYAÇLARA DAYANAN BÜTÜN MEMLEKETE ŞAMİL SİSTEM: Bütün memlekete şamil kütüphane sistemi için diğer bir unsur bütün fertlere en iyi kütüphane hizmeti veren bir organizasyon örneğinin meydana getirilmesidir. Sistemin anahtarı ise yeterli personel ve materyal ile mücehhez kuvvetli, merkezi kütüphanelerin mevcudiyetidir. Bu sistemde her birim sistemin yayılmasında büyük faydalar sağlamaktadır. Bu tertip ise çeşitli sahalarda bilgi edinmek isteyen her seviyedeki okuyucunun memnun olmasını sağlayacaktır.

Halka gerçek bir kütüphane hizmeti verebilmek için kuvvetli bir kütüphane sisteminin kurulması gerekmektedir. Sonuç olarak, bu sistemin kütüphane ve toplum liderleri tarafından tahkik edilmesi çok önemli bir faktördür.

Kütüphane meclisi veya kütüphane komitesi üyeleri toplumun temsilcisi olarak, toplumun ihtiyaçlarının bildirilmesinde, kütüphane politikasının kararlaştırılmasında, topluma kütüphane hizmetinin mânasının izah edilmesinde ve bu hizmetler için malî kaynakların temin edilmesinde yardımcı olmalıdırlar. Aynı zamanda kütüphane personelinin toplumun sosyal yapısını, iş faaliyetlerini, eğitim durumunu ve din anlayışını iyi tanması gereklidir. Bazı kütüphaneler devlet memurlarının ve toplum liderlerinin özel ihtiyaçlarını göz önüne alarak onları ilgilendiren yeni kitap, risale ve mecmuaları kendilerine göndermektedirler. Bir kütüphane buna «Operation Bull's eye» demekte ve toplum liderlerinin tam mânasiyle yetişmeleri için çok faydalı bir görüş olduğunu mütalâa etmektedir. Şimdiki kütüphane hizmetlerinin toplum için memnuniyet verici olmasına ilâveten toplumun ekonomik ve sosyal gelişmesi bakımından gelecek için daha iyi kütüphane çalışmalarına önderlik yapılmalıdır.

KÜTÜPHANE HİZMETLERİNİN GELİŞMESİNİN PLÂNLANMASI: Plânlama her yerde ve her zaman olduğu gibi kütüphane sistemlerinin gelişmesinde de temel unsurdur. Plânlamaya millî seviyede ihtiyaç vardır ve hükümet bunun önderliğini ve esas sorumluluğunu üzerine alır. Bu plânlamaya kütüphane sistemlerinin gelişmelerini sokmakta, millî kütüphane cemiyetleri ve diğer bu konu ile ilgili cemiyet-

lere düşmektedir. Devletsel ve bölgesel plânlama millî standartları ve gayeleri bölgesel faktörlere ve şartlara tatbik etmek bakımından lüzumludur.

En temel ihtiyaçlardan birisi de kütüphane tiplerine göre koleksiyon ve neşriyatın plânlanmasıdır. Şimdi, kütüphanelerin statüsüne göre personel, koleksiyon, hizmet ve sağlanacak kolaylıklar önceden bilinmelidir. Bu millî kütüphane komitesine yüklenen bir görevdir. Biriktirilmiş muhtelif yılları havi istatistikler birçok önemli sorulara cevap vermektedir. Kütüphanelerin kullanılmasında ne gibi değişiklik yapılması gerekiyor? Çocuklara yetişkinlerden daha mı çok kitap ödünç verilmelidir? Kitaplar için ayrılan para fonları azaltılmalı mıdır? Materyal fiyatları arttığı için bu fonlar muhafaza edilmeli midir?

Kütüphane faaliyetleri rakamları ile nüfus istatistikleri okul ve kolej kayıtları, iş toplantıları ve diğer sahalardaki bölgesel ve millî gelir kaynakları gibi diğer millî bilgiler arasında ilgi kurmak önemli meselelerden birisidir. Eğer bunların hepsi mümkünse demografik ve ekonomik gelişmeler personel, materyal ve kolaylık ihtiyaçlarını göz önüne alarak gelecek on yıl için plânlanmış olacaktır.

Kütüphane plânlamasında diğer bir önemli basamak millî kütüphane standartlarının geliştirilmesidir. Bu standartlar dört ana grupta toplanabilir.

1. Kütüphane servislerinin organizasyon ve idaresi,
2. İhtiyaçlar için kütüphane materyallerinin temini,
3. Materyallerin kontrol ve organizasyonu,
4. İstenilen maddi kolaylıkların sağlanması.

Bu prensiplerin devlet ve kütüphane idarecilerine faydalı olabilmesi için onların fiyat faktörlerinde rehberlik etmeleri gerekmektedir. Bu ise standartlarda istenilen kütüphane hizmet seviyesi için isteklerin karşılanmasında yeterli fonların tesbitine yarayacaktır. Asıl fiyat faktörleri kitap ve diğer kütüphane materyalleri ile, kütüphane malzemelerine ödenen ücretlerdir. Memleketler ve bölgeler arasında toplum ilgisi, hayat şartları ve coğrafik şartlar bakımından bazı fiyat değişiklikleri olacaktır.

Plânlamada bir diğer önemli mesele kütüphane hizmetlerinin en son istatistiklerini minimum derecedeki yeterli hizmet ve fiyatlarla karşılaştırmaktır. Sonuç, devletlerin ekonomik ve sosyal gelişmelerinde etkin rol oynadığı kabul edilen kütüphane hizmetlerini ilerletmek için bu işlerle uğraşanların karşısına personel, materyal ve malî kifayetsizliklerin çıkacağını gösterecektir.

Kütüphane servislerinin istatistikî ve fiilî ölçümünün yapılması işleminin ve minimum standartları karşılayacak maddi desteklerin tayi-

ninin kütüphane servislerine ve desteğine ihtiyaç duyan hükümet ilgilerince icra edilmesi gereklidir.

Az gelişmiş veya yeni bir ülke plânlama için gerekli bilgilerden mahrumsa, işe başlanacak en iyi yer gerçekleri tayin ederek, standartlar tavsiye ederek, idarî ve malî kaynak seviyelerini belirterek bir millî araştırma yapmaktır. Bu tip araştırmacılar ihtiyaçların değerlilik ve öncelik hususlarını da göz önüne almalıdırlar. Meselâ tesirli bir edebî büronun kurulması; gerekli olduğu gibi, sonradan kurulacak kütüphanelerin satın alma ve dağıtım işlerinde lüzumlu malzemenin temini bakımından da önemlidir. Araştırmacı istekleri kütüphaneler için gerekli potansiyel kaynaklarını gösterebilir. Açıklanması gerekli bir diğer husus ta şudur: Gelişen bir kütüphane hizmetinden anlam, bölgenin iktisadi şartlarına uymayan, mükellef ve masraflı binalar kurmak mânasına gelmez. Birçok bölgelerde atılacak en pratik adım çeşitli hizmet gayeleriyle kurulmuş çevre merkezlerinin (Halk Evleri) kütüphanelerle birleştirilmesidir. İlk alınacak malzemeler, en çok ihtiyaç duyulan kitaplarla bölgesel problemler ve çiftçilik üzerine yeni okuyanlar için broşürler olmalıdır.

Çevre kütüphanelerinin, bölgesel ve devlet kütüphaneleri ile millî kütüphanelere olan bağlılıkları plânda bulunması gerekli diğer bir faktördür. Araştırma raporunda aydınlatılması gerekli bir kritik mesele de kütüphanecilerin yetiştirilmesidir. Çeşitli seviyelerdeki kütüphane hizmeti ve farklı tiplerde eğitim imkânları incelenmeli kütüphanede meslekten olmayan yardımcılarının eğitiminden üniversite seviyesindeki tahsile kadar bütün imkânlar göz önüne alınmalıdır. Sınırlı kaynaklara ve küçük kütüphane hizmet imkânlarına sahip bir ülkede gelecekteki kütüphane gelişmesi için en iyi başlangıç mühim ve gelecek vaadeden bölgelerde millî fonlarla desteklenecek kütüphane projeleri hazırlamaktır. Mühim olan nokta hareketin gecikmeden, makûl ve sağlam bir temel plânla gerçekleştirilmesidir.

Bütün tahsil seviyelerinde iyi bir kütüphane hizmetinin merkezi bir rol oynadığına, ekonomik ve sosyal gelişmenin temel unsuru olduğuna inanıldıktan sonra kütüphaneler ve kütüphanelerin gelişme programları üzerine plânlar yapılabilir. Halihazırda kütüphanelerin geniş potansiyelleri gerçekleştirilmemiştir. Fakat hızla gelişen bilim ve ekonomik ve sosyal gelişmemiz için herkeste aranan eğitim ve öğrenim için artan ihtiyaç ve talep kütüphanelerin oynamaları gereken rolü bütün ülkelerde gerçekleştirecektir.

Çeviren: Hilmi ÇELİK